

**SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ IM. STANISŁAWA STASZICA
W MIĘTNEM
W LATACH 2021-2022**

„Być narodowi użytecznym”

Stanisław Staszic

Wychowanie...

-to jedna z form działalności społecznej człowieka. Na tę działalność wychowawczą składa się wiele operacji, zabiegów i procesów oraz czynników, mających na celu wpływanie na fizyczny, umysłowy, duchowy moralny i społeczny rozwój człowieka.

Profilaktyka

-to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczania i likwidowania czynników, które blokują prawidłowy rozwój i zaburzają zdrowy styl życia.

Szkoła, realizując cele wychowawcze oraz mając za zadanie stworzenie warunków do zdobycia wiedzy i umiejętności służących do przeciwdziałania wszystkiemu, co zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów, realizuje szkolny program wychowawczo-profilaktyczny w oparciu o:

- Konstytucję RP ,
- Konwencję o Prawach Dziecka uchwaloną przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.,
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych,
- Ustawę o systemie oświaty,
- Karta Nauczyciela,
- Rozporządzenie MEN w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół,
- Rozporządzeni MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
- Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawę o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- Ustawa o ochronie życia poczętego,
- Dokumenty szkolne: Statut Szkoły

Główne cele programu:

- stworzenie jednolitego i kompleksowego oddziaływania profilaktycznego na młodzież (rodzice – nauczyciele – pracownicy szkoły),
- wspomaganie rozwoju osobistego ucznia we wszystkich wymiarach:
 - intelektualnym,
 - psychicznym,
 - społecznym,
 - patriotycznym,
 - zdrowotnym,
 - estetycznym,
 - moralnym,
 - duchowym,
 - emocjonalnym,
- skoncentrowanie na stworzeniu bezpiecznych warunków niezbędnych w procesie oddziaływania wychowawczego,
- wspieranie rodziców w ich funkcjach wychowawczych i edukacyjnych poprzez różne formy doskonalenia umiejętności pracy rodziców,
- uświadomienie uczniom, rodzicom i nauczycielom konieczności działań profilaktycznych, ich wpływu na przyszłe decyzje, wybory młodych ludzi,
- wzmacnianie i uzupełnianie rozwoju osobistego ucznia przez działania z zakresu profilaktyki ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe:

- uświadomienie uczniom celu oraz sensu wysiłku prowadzącego do podjęcia dalszego kształcenia bądź pracy zawodowej:

- motywowanie ucznia do zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły, zdawania egzaminów maturalnych i zawodowych,
- stworzenie warunków niezbędnych do zdobycia praktycznych umiejętności związanych z kierunkiem i profilem kształcenia,
- uczenie szacunku i tolerancji jako podstawy życia społecznego,
- kształtowanie postaw obywatelskich, humanistycznych oraz patriotycznych:
 - zapoznanie z prawami i obowiązkami zawartymi w konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych, Karcie Praw Rodziny i konwencji o Prawach Dziecka,
 - wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej i pielęgnowanie tradycji narodowych,
 - zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do zaangażowania się w wolontariat oraz inne formy pomocy innym,
 - poszanowanie symboli narodowych, państwowych, religijnych, szkolnych,
 - aktywne przeciwdziałanie złu i zjawiskom patologicznym,
- kształtowanie postaw prorodzinnych, prozdrowotnych i proekologicznych,
- podejmowanie działań opiekuńczych wobec uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej:
 - uczniowie z rodzin rozbitych,
 - uczniowie z rodzin zastępczych,
 - uczniowie pochodzący z rodzin patologicznych,
 - uczniowie z problemami osobistymi, szkolnymi,
 - euro sieroty,
- kształtowanie obywatela Europy XXI wieku:
 - rozwijanie samodzielności i przedsiębiorczości,
 - przygotowanie do współzawodnictwa na rynku pracy,
 - uzupełnianie braków kulturowych,
 - wychowanie do twórczej działalności, samodoskonalenia się, podwyższania własnych kwalifikacji, podejmowania ważnych decyzji zawodowych, rodzinnych, społecznych,
 - - przygotowanie do podejmowania wyzwań ówczesnego świata: integracji, globalizacji, postępu naukowo-technicznego, wymiany informacji, informatyzacji i centralizacji życia codziennego,
- promowanie dobrych wzorców kultury osobistej,
- wskazanie potrzeby i możliwości unikania zagrożeń oraz sposobów radzenia sobie z nimi,
- pokazanie perspektyw zdrowego stylu życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używek i uzależnień behawioralnych,
- wskazanie społecznych, ekonomicznych, moralnych i zdrowotnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych (w tym dopalaczy, napojów energetycznych i e-papierosów),
- wspomaganie ucznia w procesie kształtowania i utrwalania pozytywnego odbioru samego siebie, inspirowanie do pracy nad sobą i wzbogacania własnej osobowości,
- wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami, zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez niwelowanie deficytów i problemów uczniowskich oraz zaspakajanie ich specjalnych potrzeb edukacyjnych,

- dbanie o bezpieczeństwo uczniów w szkole i poza nią,
- przeciwdziałanie przejawom wandalizmu i przemocy,
- zapobieganie chorobom cywilizacyjnym (AIDS, nowotwory, choroby układu krążenia, otyłość, bulimia, anoreksja, choroby psychiczne, depresja,)
- profilaktyka uzależnień od komputerów, telefonów komórkowych, telewizji, zakupów.

SYLWETKA ABSOLWENTA

(cele kształcenia ogólnego):

1. Uczeń zna i rozumie:
 - Cel nauki szkolnej, sens pracy i wysiłku intelektualnego
 - Potrzebę przyswojenia podstawowego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyki
 - Istotę i metody samokształcenia
 - Istotę odpowiedzialności i zasady moralne
 - Zasady demokracji, swoje prawa i obowiązki obywatelskie
 - Istotę tolerancji i wzajemnego szacunku
 - Zasady kultury bycia i dobrych obyczajów
 - Istotę przygotowania do życia rodzinnego, społecznego i zawodowego
 - Zagrożenia cywilizacyjne i problemy ekologiczne
 - Historię i kulturę własnego narodu i regionu
 - Zasady bezpieczeństwa, zdrowego trybu bycia i higieny pracy
 - Potrzeby i problemy drugiego człowieka

2. Rozwija swoje umiejętności
 - Poznawcze: zdobywa, interpretuje, porządkuje, asymiluje i ocenia przydatność nowych informacji.
 - Komunikacyjne: skutecznie komunikuje się z innymi, potrafi słuchać i zabierać głos w dyskusji, poprawnie posługuje się w języku ojczystym, potrafi porozumieć się w co najmniej jednym języku obcym, posługuje się komputerem, umie korzystać z Internetu.
 - Społeczne: potrafi wchodzić w relacje z innymi ludźmi, jest asertywny, komunikatywny, potrafi podejmować konstruktywne decyzje, jest uważnym obserwatorem świata społecznego, potrafi dojść do porozumienia i konsensusu, szanuje innych, jest tolerancyjny, potrafi korzystać z ofert kulturalnych, włącza się do akcji społecznych i charytatywnych, potrafi pracować w grupie, zna i przestrzega zasady prawa i demokracji, potrafi przyjmować krytykę i sugestię, jest odpowiedzialny za innych: szanuje godność i nietykalność osobistą innych osób, jest wrażliwy i empatyczny.
 - Praktyczne: wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach praktycznych, potrafi zorganizować właściwie swój czas, potrafi odnaleźć się w danej sytuacji, jest przygotowany do podjęcia nowych wyzwań związanych z pozyskaniem pracy bądź kontynuacją nauki, dba o zdrowie i czynnie wypoczywa.

3. Jest aktywny i skuteczny w działaniu:
 - Uczestniczy w życiu społecznym
 - Umie dostosować swoje kompetencje do zmieniającej się sytuacji życiowej
 - Jest odpowiedzialny za swoje czyny i słowa
 - Potrafi odnaleźć się w sytuacji problemowej
 - Inicjuje i organizuje działania prospołeczne
 - Dąży do osiągnięcia spełnienia i zadowolenia z własnych wyborów

OBOWIĄZKI BENEFICJENTÓW
SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Dyrektor:

- koordynuje i kontroluje przebieg realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- stwarza odpowiednie warunki organizacyjne i materialne dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- współpracuje ze wszystkimi podmiotami działań wychowawczych w szkole,
- organizuje szkolenia Rady Pedagogicznej, administracji i personelu obsługi w zakresie profilaktyki ryzykownych zachowań oraz kontaktu z młodzieżą,
- dba o właściwą atmosferę w szkole wśród nauczycieli, pracowników i uczniów, kreuje pozytywne stosunki międzyludzkie oparte na zasadzie wzajemnego szacunku, życzliwości i kultury osobistej
- organizuje opiekę nad wychowankami i stwarza warunki do ich harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne.
- nadzoruje pomoc psychologiczno – pedagogiczną działającą w szkole.

Rada Pedagogiczna:

- doskonalą kompetencje dotyczące Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- wyznaczają kierunki dla działań wychowawczo-profilaktycznych w szkole,
- dokonują ewaluacji: Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, WSO
- diagnozują sytuację wychowawczą w szkole i określa priorytety w zakresie oddziaływań,
- zapobiega problemom w nauce;
- jest forum dyskusyjnym dla działań innowacyjnych i koncepcji programów wychowawczych,
- uczestniczy w diagnozowaniu pracy szkoły (ewaluacja).

Pedagog/Psycholog:

- jest rzecznikiem praw ucznia i powiernikiem młodzieży,
- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- wspiera wychowawców w ich działaniach,
- współpracuje z rodzicami uczniów i uczestniczy w ich pedagogizacji
- współpracuje z instytucjami wspomagającymi funkcje rodziny i szkoły,
- wspiera i ukierunkowuje ucznia z wybitnymi uzdolnieniami oraz ucznia słabego,
- minimalizuje skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiega zaburzeniom zachowania oraz inicjuje różne formy pomocy wychowawczej w środowisku szkolnym i pozaszkolnym ucznia,
- udziela pomocy uczniom w prawidłowym wyborze zawodu i kierunku dalszego kształcenia.

Wychowawcy:

- realizują programy skierowane na ucznia zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym,
- prowadzą zajęcia dla rodziców dotyczące profilaktyki i zachowań ryzykownych,
- rozpoznają środowisko rodzinne i rówieśnicze swoich podopiecznych
- uczestniczą w różnych formach doskonalenia zawodowego
- wspólnie z rodzicami dba o rozwój intelektualny i moralny ucznia,
- mają prawo do wyboru i zastosowania skutecznych metod wychowawczych adekwatnych do sytuacji,

- integrują ucznia i rodziców z klasą i ze szkołą,
- przygotowują program wychowawczy dla klasy na podstawie Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły.

Rodzice:

- odpowiadają za wychowanie swojego dziecka zgodnie z odnośnymi przepisami i ogólnie przyjętymi normami społecznymi,
- współpracują przy tworzeniu i ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- są świadomymi i aktywnymi uczestnikami procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- uczestniczą w badaniach diagnozujących problemy i potrzeby społeczności szkolnej,
- dostarczają prawidłowych wzorców stylu życia;
- współpracują z wychowawcą klasy i nauczycielami, biorą udział w ogólnych i klasowych zebraniach rodziców,
- systematycznie zasięgają informacji i zachowaniu dziecka i jego postępach w nauce.

Administracja i personel obsługi:

- uczestniczy w szkoleniach dotyczących funkcjonowania młodzieży,
- prezentują właściwe pozytywne postawy i wzorce,
- w odpowiedni sposób reagują na właściwe i niewłaściwe zachowania uczniów.

Uczniowie:

- uczestniczą w badaniach diagnozujących problemy i potrzeby społeczności szkolnej,
- uczestniczą w różnych formach zajęć pozalekcyjnych,
- mają prawo do indywidualnego wsparcia w sytuacjach kryzysowych,
- uczestniczą i współorganizują życie szkoły,
- biorą udział w propagowaniu zdrowego stylu życia,
- pracują w organizacjach szkolnych.

Oddziaływania wychowawczo-profilaktyczne

U podstaw skutecznego programu profilaktycznego leży świadomość, że zachowania ryzykowne umożliwiają młodzieży:

1. zaspokajanie najważniejszych potrzeb psychologicznych w tym miłości, akceptacji, uznania, bezpieczeństwa i przynależności,
2. realizację ważnych celów rozwojowych, czyli określenia własnej tożsamości i uzyskiwanie niezależności od dorosłych,
3. radzenie sobie z przeżywanymi trudnościami życiowymi np. redukcja lęku i frustracji.

Problemy objęte profilaktyką:

- palenie tytoniu w tym e-papierosów,
- używanie środków psychoaktywnych w tym „dopalaczy” i alkoholu,
- zachowania agresywne i autoagresywne,
- udział w grupach przestępczych i subkulturach,
- wagary,
- przedwczesna inicjacja seksualna,
- zagrożenia uzależnieniem od internetu, telefonu komórkowego, TV, uzależnienia behawioralne,
- zaburzenia odżywiania: bulimia, anoreksja,

- depresja i zaniżona samoocena,
- cyberprzemoc i zagrożenia związane z niewłaściwym użytkowaniem Internetu,
- choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii,
- zagrożenia dla zdrowia społecznego (nawiązywanie i utrzymywanie prawidłowych relacji),
- wsparcie uczniów po nauce zdalnej (integracja, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, pomoc w uzupełnieniu wiedzy i inne działania profilaktyczne wynikające z diagnozy).

Postawy, które należy przekazywać w procesie wychowania

<u>Kształcenie ogólne</u>	<u>Rozwój społeczny</u>
<ul style="list-style-type: none"> - uczciwość, szacunek, tolerancja - wiarygodność - odpowiedzialność - wytrwałość, samodzielność - poczucie własnej wartości - szacunek dla innych ludzi, empatia - ciekawość poznawcza - kreatywność, mądrość - przedsiębiorczość, asertywność - kultura osobista, kultura zdrowia - gotowość do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, podejmowanie inicjatyw, gotowość do pracy zespołowej 	<ul style="list-style-type: none"> - postawa obywatelska - postawa poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, patriotyzm - postawa poszanowania dla innych kultur i tradycji - wolontariat i działanie na rzecz innego człowieka

Tradycje i obrzędowość szkoły

- uroczyste rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego,
- ślubowanie klas pierwszych,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Święto Odzyskania Niepodległości przez Polskę,
- opieka nad mogiłami zmarłych związanych ze szkołą,
- wieczerza wigilijna,
- Studniówka,
- Dzień Samorządności,
- Dzień Patrona Szkoły,
- pożegnanie abiturientów,
- uroczyste wręczenie świadectw uczniom klas kończących szkołę,
- olimpiady i konkursy przedmiotowe,
- wycieczki przedmiotowe, turystyczno-krajoznawcze, do kina, teatru
- Dzień Sportu,
- prowadzenie rankingu na najbardziej usportowioną klasę szkoły,
- prowadzenie rankingu na klasę o najlepszej frekwencji szkolnej

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA RADĘ PEDAGOGICZNĄ

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialny
1. Stałe doskonalenie umiejętności wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie przepisów określających pracę wychowawczą i profilaktyczną szkoły - prezentowanie planów wychowawczo-profilaktycznych podczas posiedzeń Rad Pedagogicznych - udział w szkoleniach związanych z pracą z młodzieżą zagrożoną niedostosowaniem społecznym - diagnozowanie potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli - doskonalenie umiejętności interpersonalnych poprzez warsztaty szkoleniowe - rozwijanie umiejętności rozpoznawania wczesnych sygnałów zachowań ryzykownych oraz korzystania z dostępnej pomocy psychologicznej (szkolenia, wymiana doświadczeń, warsztaty, literatura pomocnicza) 	<p>Wychowawcy Nauczyciele Pedagog Psycholog Wychowawcy Nauczyciele</p> <p>Dyrektor</p> <p>Dyrektor</p> <p>Nauczyciele</p>
2. Diagnoza problemów wychowawczych w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania Zespołu Wychowawczego – wymiana doświadczeń, analiza problemów wychowawczych - spotkania nauczycieli uczących w danej klasie - udział wszystkich podmiotów oddziaływania wychowawczego w badaniach ankietowych 	<p>Dyrektor</p> <p>Pedagog, Psycholog, Wychowawca</p>
3. Praca z uczniem po powrocie z nauczania zdalnego	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie uczniów po nauce zdalnej (integracja, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, pomoc w uzupełnieniu wiedzy i inne działania profilaktyczne wynikające z diagnozy) ze szczególnym uwzględnieniem poprawy kondycji fizycznej na zajęciach wychowania fizycznego . 	<p>Dyrektor</p> <p>Nauczyciele, Pedagog Psycholog</p>
4. Wspieranie nauczycieli w pracy wychowawczo - profilaktycznej	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca wychowawców i nauczycieli z pedagogiem i psychologiem w celu wczesnego wykrycia objawów zagrożenia niedostosowania społecznego - uwzględnianie problemów profilaktyki w planach pracy wychowawczej z klasą - praca w zespołach samokształceniowych w celu ustalenia jednolitego frontu oddziaływania wychowawczego - proponowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wychowawczo-profilaktycznej pracy szkoły 	<p>Wychowawca</p> <p>Nauczyciele Dyrektor</p> <p>Nauczyciele</p>
5. Spotkania Rady Pedagogicznej z pracownikami instytucji działających na rzecz dzieci	<p>spotkania z pracownikami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poradni PsychologicznoPedagogicznej - Sądu, Policji, - Poradni Zdrowia Psychicznego itp. 	<p>Wychowawca Dyrektor Pedagog Psycholog</p>

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA RODZICÓW

Zadania	Formy Realizacji	Odpowiedzialni
1. Stałe aktualizowanie wiedzy nt. pracy szkoły i regulujących ją dokumentów	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie ze: Statutem Szkoły, WSO, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, - działalnością kół zainteresowań, organizacją roku szkolnego, - informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu uczniów na spotkaniach z rodzicami: 	<p style="text-align: center;">wychowawcy</p> <p style="text-align: center;">Dyrektor Wychowawcy</p>
2. Udzielanie informacji o funkcjonowaniu dziecka w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie wywiadówek śródsemestralnych oraz semestralnych, - w razie potrzeb stały kontakt z rodzicami poprzez rozmowy telefoniczne, indywidualne spotkania, wizyty w domu ucznia, - wywiady środowiskowe w celu poznania problemów ucznia, - prezentowanie wyników i osiągnięć uczniów podczas zebrań rodziców, 	<p style="text-align: center;">Wychowawcy Pedagog, Psycholog Wychowawca, Pedagog, Psycholog Wychowawcy</p>
3. Angażowanie rodziców w działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę	<ul style="list-style-type: none"> - angażowanie rodziców w dobór odpowiednich programów wychowawczych i profilaktycznych, - diagnozowanie potrzeb i problemów rodziców – ankiety, rozmowy, - korzystanie z pomocy rodziców – ekspertów, - angażowanie rodziców w organizację uroczystości klasowych i szkolnych, - włączanie rodziców w aktywne życie społeczności szkolnej (uroczystości szkolne i klasowe, wycieczki itp.), 	<p style="text-align: center;">Wychowawcy Dyrektor</p>
4. Doskonalenie wiedzy i umiejętności rodziców z zakresu wychowania i profilaktyki	<ul style="list-style-type: none"> - udział rodziców w szkoleniach i prelekcjach zorganizowanych na terenie szkoły, - pedagogizacja rodziców na temat ryzykownych zachowań młodzieży i ich konsekwencji, - uwrażliwienie rodziców na konieczność systematycznego uświadamiania dzieci o szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych, - spotkania z pracownikami instytucji działającymi na rzecz dzieci i rodziny, - indywidualne spotkania z pedagogiem i psychologiem, - spotkania Rodziców z Dyrektorem szkoły 	<p style="text-align: center;">Wychowawcy Dyrektor Pedagog Psycholog</p>

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA WYCHOWAWCÓW KLAS

Zadania	Formy realizacji
1. Informowanie rodziców o pracy szkoły i jej dokumentach	<ul style="list-style-type: none"> - stała aktualizacja wiedzy rodziców na temat działalności szkoły i funkcjonujących dokumentów: Statutem Szkoły, Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, Planem Pracy Wychowawcy, WSO, organizacją roku szkolnego,
2. Informowanie na bieżąco rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu uczniów, - stały kontakt z rodzicami (telefon, Internet, itp.), - indywidualne spotkania, - wizyty w domu ucznia, - wywiady środowiskowe w celu poznania problemów ucznia, - prezentowanie wyników i osiągnięć uczniów podczas zebrań rodziców,
3. Pomoc uczniowi znajdującemu się w kryzysie	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznanie przyczyn kryzysu ucznia, - nawiązanie kontaktu z rodzicami, - nawiązanie współpracy z pedagogiem i psychologiem, - wdrażanie środków zaradczych, wspieranie ucznia w przezwyciężaniu problemu, - wsparcie uczniów po nauce zdalnej (integracja, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, pomoc w uzupełnieniu wiedzy i inne działania profilaktyczne wynikające z diagnozy).
4. Czuwanie nad bezpieczeństwem uczniów w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie stanów zagrożenia i problemów wychowawczych w klasie i w szkole, - tworzenie pozytywnej atmosfery w klasie poprzez aktywne rozwiązywanie problemów klasowych, - pomoc w budowaniu prawidłowych relacji z nauczycielami oraz kontaktów rówieśniczych, - czuwanie nad bezpieczeństwem uczniów podczas przerw, - reagowanie na wszystkie przejawy stosowania przemocy w szkole, - przestrzeganie wszelkich procedur związanych z wystąpieniem sytuacji kryzysowych w szkole,
5. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki wychowawczej	<ul style="list-style-type: none"> - ustawiczne odbywanie rozmów uświadamiających o szkodliwości środków psychoaktywnych i uzależniających, - udział w warsztatach przygotowujących do prowadzenia z uczniami odpowiednich zajęć wychowawczo-profilaktycznych, - realizacja w klasie wewnątrzszkolnych działań profilaktycznych i wychowawczych, - organizowanie posiedzeń zespołów nauczycieli uczących w danej klasie,
6. Realizacja zadań ogólnowychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie środowiska ucznia oraz struktury klasy, - prowadzenie zajęć integrujących klasę, np. spotkania okolicznościowe, apele, uroczystości szkolne, - organizacja wycieczek klasowych, - rozpoznawanie zdolności swoich wychowanków, zachęcanie do ich rozwijania w zajęciach pozalekcyjnych, - kształtowanie w uczniach postaw patriotycznych i obywatelskich

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA PEDAGOGA I PSYCHOLOGA SZKOLNEGO

Zadania	Formy realizacji
1. Współpraca z Dyrektorem szkoły	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie systemu oddziaływań profilaktycznych w szkole, - monitoring i ewaluacja Programu Wychowawczo Profilaktycznego Szkoły,
2. Współpraca z wszystkimi podmiotami oddziaływania wychowawczego w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z uczniami, rodzicami, wychowawcami, nauczycielami, personelem obsługi w celu szybkiego wykrycia sytuacji kryzysowych na terenie szkoły, - współpraca z nauczycielami, wychowawcami i rodzicami w zakresie opracowywania działań zaradczych i naprawczych dla uczniów,
3. Pedagogizacja rodziców	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie indywidualnych porad rodzicom w zakresie wychowywania, - kierowanie do placówek wspierających funkcje rodziny,
4. W zależności od potrzeb, przygotowanie szkoleniowych dla Rady Pedagogicznej oraz Zespołu Wychowawczego	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenie rodziców w zakresie konkretnych problemów wychowawczych, - przygotowanie wychowawców do prowadzenia wybranego programu profilaktycznego, - udostępnienie nauczycielom wiedzy związanej z działaniami wychowawczymi i profilaktycznymi wobec uczniów,
5. Diagnozowanie sytuacji wychowawczej w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie badań ankietowych, - analiza wyników, - prezentacja wyników badań,
6. Praca z uczniem wymagającym wsparcia, pomocy	<ul style="list-style-type: none"> - indywidualne rozmowy, - współpraca z rodzicami, wychowawcą, nauczycielami i instytucjami pracującymi na rzecz dzieci, - monitorowanie zachowań uczniów posiadających kontrakty oraz nagany Dyrektora szkoły, - czuwanie nad uczniami posiadającymi orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - opieka nad uczniami niepełnosprawnymi, osieroconymi, z rodzin niewydolnych, - wspieranie uczniów posiadających problemy psychiczne oraz uczniów będących w kryzysie emocjonalnym, - udzielanie wsparcia uczniom, których rodziny znajdują się w trudnej sytuacji socjalnobytovej, - udział i wspieranie nauczycieli w opracowywaniu i realizowaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW klas ponadgimnazjalnych

KLASA III –

Kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia oraz odpowiedzialności za życiowe wybory

Zadania	Formy realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Kształtowanie właściwych postaw wobec zażywania substancji psychoaktywnych	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień, - projekcja filmów o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych, - spotkania z osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną – lekarze, terapeuci, kuratorzy sądowi,
3. Doskonalenie umiejętności interpersonalnych	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze i/lub tematy na lekcji religii o poszanowaniu godności innych, poszanowanie zdrowia i życia, o hierarchii wartości, - dyskusje na j.polskim o wzorcach osobowych w literaturze lub biografiiach osób zasłużonych dla ludzkości, - spotkania z Policją, pracownikami Sadu, PPP,
4. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze dotyczące obowiązków i praw ucznia , - kategoryczne przestrzeganie nagród i kar regulaminowych, - spotkania z pracownikami policji na temat odpowiedzialności kierowcy, - zasady zachowania oraz bezpieczeństwo w Internecie,
5. Kształtowanie postaw tolerancji dotyczących: AIDS, różnych wyznań, różnych narodowości, odmiennych poglądów itp.	<ul style="list-style-type: none"> - dyskusje o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie, - olimpiada wiedzy o AIDS, - spotkania z ciekawymi osobami reprezentującymi mniejszości np.: wyznawcami różnych religii, mniejszościami narodowymi, osobami niepełnosprawnymi, - gazetki tematyczne, konkursy plastyczne, - godziny wychowawcze na temat różnic w postrzeganiu świata i reakcjach młodzieży i osób dorosłych
6. Prowadzenie profilaktyki agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - elementy wybranego programu profilaktycznego np.: Saper czyli jak rozminować agresję”, „Trening zastępowania agresji” lub inne uzgodnione z Dyrekcją
7. Odpowiedzialność za siebie i innych	<ul style="list-style-type: none"> - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii

KLASA IV – Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych

Zadania	Forma realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Przygotowanie do zdawania egzaminów maturalnych	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z procedurami przeprowadzania egzaminu maturalnego, wypełnianie deklaracji maturalnych, - zajęcia lekcyjne z zakresu właściwego przygotowania się do matury, - właściwe rozplanowanie i rozłożenie w czasie materiału powtórkowego przez nauczycieli przedmiotu, - zajęcia lekcyjne z zakresu radzenia sobie ze stresem, - udział w próbnej maturze,
3. Przygotowanie młodzieży do startu zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym: informatory, gazetki informacyjne, - współpraca z PPP w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów, - prowadzenie w szkole poradnictwa zawodowego, - spotkania z doradcą zawodowym i/lub przedstawicielami ciekawych zawodów lub właścicielami firm, - pokazanie sposobów, metod i technik poszukiwania pracy, - kształtowanie postaw aktywnych, wyrobienie samodzielności, - ćwiczenie autoprezentacji w dokumentach oraz podczas bezpośredniego kontaktu z pracodawcą,
4. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z lekarzem Stacji Krwiodawstwa, - pomoc koleżeńska w nauce, - propagowanie i praca młodzieży w szkolnym wolontariacie, - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW klas ponadpodstawowych

KLASA I – Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju

Zadania	Formy realizacji
1. Kształtowanie i wzmocnienie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty i zabawy integracyjno-adaptacyjne, - tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe, - trening interpersonalny, - godziny wychowawcze o tematyce dotyczącej praw dziecka oraz praw i obowiązków ucznia,
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie ze szkołą, klasą, wychowawcą, dyrektorem, - poznanie Statutu Szkoły, WSO, Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły, - organizacja zajęć integracyjnych, - pomoc koleżeńska w nauce, - realizacja godzin wychowawczych na temat efektywnego uczenia się, - indywidualna pomoc pedagogiczno-psychologiczna i kierowanie do specjalistów, - rozpoznawanie szczególnej sytuacji rodzinnej ucznia poprzez wizyty domowe, - zwrócenie uwagi na wychowanków będących w trudnej sytuacji materialnej, zdrowotnej i adaptacyjnej w celu pomocy,
3. Przygotowanie do różnych zachowań społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja całodniowych warsztatów integracyjnych, - eksponowanie na forum klasy i szkoły osiągnięć naukowych, sportowych i artystycznych uczniów, - przygotowanie klasowych uroczystości np. Wigilii, Andrzejek, poczęstunku Wielkanocnego, - zajęcia lekcyjne z zakresu komunikacji werbalnej i pozawerbalnej, - zajęcia lekcyjne z zakresu radzenia sobie ze stresem, - zajęcia lekcyjne z zakresu powstawania i skutków uzależnień, - zajęcia lekcyjne z zakresu przyczyn powstawania i sposobów radzenia sobie z agresją, - działania dotyczące skutków uzależnień (warsztaty, treningi, gazetki tematyczne, konkursy), - działania propagujące wolne od uzależnień formy spędzania czasu wolnego (wycieczki, rozgrywki sportowe, turystyka, koła zainteresowań), - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii
4. Bezpieczeństwo w sieci	<ul style="list-style-type: none"> - elementy programu „Cyfrowobezpieczeni”, - prelekcja dotycząca cyberprzemocy prowadzona przez Policję lub zajęcia na bazie filmu „Na zawsze”

KLASA II - Działania zorientowane na właściwy wybór

Zadania	Formy realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia lekcyjne dotyczące zachowań asertywnych, - zajęcia lekcyjne dotyczące rozpoznawania i radzenia sobie z manipulacjami i presją grupy,
3. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> - analiza przyczyn dotyczących zaburzeń w procesie komunikacji, - rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania, - poznanie zasad skutecznej komunikacji, - rozwijanie empatii, - realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach, lekcyjnych i pozalekcyjnych,
4. Kształtowanie pozytywnego myślenia o sobie	<ul style="list-style-type: none"> - poznawanie swoich mocnych stron oraz docenianie własnych, najmniejszych sukcesów, - doskonalenie technik uczenia się, - organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie, talentów, umiejętności, uzdolnień, - godziny wychowawcze na temat systemu wartości i kształtowania charakteru,
5. Zadania ogólnowychowawcze	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia lekcyjne nt. tolerancji, - propagowanie działań wolontariackich i prospołecznych: wolontariat uczniowski, pomoc na warsztatach terapii zajęciowej, krwiodawstwo, bieżące akcje pomocowe i prospołeczne, itp., - wdrażanie zasad dobrego wychowania, - troska o kulturę słowa, - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii
6. Prowadzenie edukacji antyuzależniowej	<ul style="list-style-type: none"> - elementy wybranego programu profilaktycznego np.: „ARS czyli jak dbać o miłość”, „II Elementarz czyli Program 7 Kroków”, „Tukan” lub inne uzgodnione z Dyrekcją

KLASA III - Działania zorientowane na rozwój prospołeczny, prozdrowotny

Zadania	Formy realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Zadania ogólnowychowawcze	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia lekcyjne z zakresu powstawania i skutków uzależnień, - zajęcia lekcyjne z zakresu przyczyn powstawania i sposobów radzenia sobie z agresją, - zasady zachowania oraz bezpieczeństwo w Internecie, - rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych
3. Profilaktyka chorób XXI w.	<ul style="list-style-type: none"> - omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach, - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii, - projekcje filmów o tematyce profilaktycznej i dyskusje nad nimi, - spotkania ze specjalistami w dziedzinie: przedstawiciele instytucji promujących zdrowie, - organizacja i udział uczniów w konkursach i olimpiadach wiedzy o chorobach XXI wieku, - organizacja akcji: Dnia Bez Papierosa, Światowego Dnia Walki z AIDS itp.
4. Kształtowanie postaw tolerancji dotyczących: AIDS, różnych wyznań, różnych narodowości, odmiennych poglądów itp.	<ul style="list-style-type: none"> - dyskusje o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie, - olimpiada wiedzy o AIDS, - spotkania z ciekawymi osobami reprezentującymi mniejszości np.: wyznawcami różnych religii, mniejszościami narodowymi, osobami niepełnosprawnymi, - gazetki tematyczne, konkursy plastyczne, - godziny wychowawcze na temat różnic w postrzeganiu świata i reakcjach młodzieży i osób dorosłych
5. Prowadzenie profilaktyki agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - elementy wybranego programu profilaktycznego np.: Saper czyli jak rozminować agresję”, „Trening zastępowania agresji” lub inne uzgodnione z Dyrekcją

KLASA IV –

Kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia oraz odpowiedzialności za życiowe wybory

Zadania	Formy realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Kształtowanie właściwych postaw wobec zażywania substancji psychoaktywnych	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień, - projekcja filmów o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych, - spotkania z osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną – lekarze, terapeuci, kuratorzy sądowi,
3. Doskonalenie umiejętności interpersonalnych	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze i lub tematy na lekcji religii o poszanowaniu godności innych, poszanowanie zdrowia i życia, o hierarchii wartości, - dyskusje na j.polskim o wzorcach osobowych w literaturze lub biografiiach osób zasłużonych dla ludzkości, - spotkania z Policją, pracownikami Sadu, PPP,
4. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze dotyczące obowiązków i praw ucznia, - kategoryczne przestrzeganie nagród i kar regulaminowych, - spotkania z pracownikami policji na temat odpowiedzialności kierowcy, - zasady zachowania oraz bezpieczeństwo w Internecie,
5. Działania proekologiczne	<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do odpowiedzialności za własne działania przeciw środowisku, - kształtowanie umiejętności dbania o otoczenie, - wskazywanie ekologicznego znaczenia wyborów konsumenckich - udział w wybranej akcji ekologicznej
6. Odpowiedzialność za siebie i innych	<ul style="list-style-type: none"> - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii

KLASA V – Przygotowanie do pełnienia nowych ról społecznych

Zadania	Forma realizacji
1. Reintegracja klasy	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia reintegracyjne, gry, zabawy, wycieczki, - organizacja pomocy koleżeńskiej
2. Przygotowanie do zdawania egzaminów maturalnych	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie z procedurami przeprowadzania egzaminu maturalnego, wypełnianie deklaracji maturalnych, - zajęcia lekcyjne z zakresu właściwego przygotowania się do matury, - właściwe rozplanowanie i rozłożenie w czasie materiału powtórkowego przez nauczycieli przedmiotu, - zajęcia lekcyjne z zakresu radzenia sobie ze stresem, - udział w próbnej maturze,
3. Przygotowanie młodzieży do startu zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie aktualnych informacji o szkolnictwie wyższym: informatory, gazetki informacyjne, - współpraca z PPP w zakresie indywidualnej pomocy w wyborze studiów, - prowadzenie w szkole poradnictwa zawodowego, - spotkania z doradcą zawodowym i/lub przedstawicielami ciekawych zawodów lub właścicielami firm, - pokazanie sposobów, metod i technik poszukiwania pracy, - kształtowanie postaw aktywnych, wyrobienie samodzielności, - ćwiczenie autoprezentacji w dokumentach oraz podczas bezpośredniego kontaktu z pracodawcą,
4. Kształtowanie postaw odpowiedzialności za innych i społecznej użyteczności	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z lekarzem Stacji Krwiodawstwa, - pomoc koleżeńska w nauce, - propagowanie i praca młodzieży w szkolnym wolontariacie, - choroby zakaźne i etyka zachowania w dobie pandemii

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA ADMINISTRACJĘ I PERSONEL OBSŁUGI

Zadania	Odpowiedzialny
Przeszkolenie pozostałych pracowników szkoły mających bezpośredni kontakt z młodzieżą w zakresie umiejętności interpersonalnych, a także działań wychowawczo-profilaktycznych	Dyrektor

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

ANEKS DO SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO
ZESPOŁU SZKÓŁ IM. ST. STASZICA W MIETNEM

1 Procedury reagowania w sytuacji zagrożenia zewnętrznego.....	22
1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole	22
1.2 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) ¹ do szkoły	24
1.3 Podłożenie ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku.....	27
1.4 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.....	28
2. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia wewnętrznego oraz zasady współpracy szkoły z Policją	31
2.1 Działania interwencyjne	31
2.2 Procedury działań w Zespole Szkół w Miętym w sytuacji zagrożenia, próby i samobójstwa	39
2.3. Procedury monitorowania frekwencji szkolnej uczniów w Zespole Szkół w Miętym...	43
2.4 Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy fizycznej - pobicia, rozboju, itp. w Zespole Szkół im. St. Staszica w Miętym	48
2.5 Procedury postępowania w sytuacji wypadku z udziałem ucznia w Zespole Szkół im. St. Staszica w Miętym.....	51
3. Procedury postępowania na wypadek wystąpienia przypadków przestępstw i nadużyć na tle seksualnym w szkole.....	54
3.1 Procedura postępowania na wypadek występowania przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.....	54
3.2 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.....	54
3.3 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.....	55
3.4 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.....	57
4. Procedury na wypadek wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego.....	58
4.1 Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych - procedura reagowania....	58
4.2 Cyberprzemoc – procedura reagowania	59
4.3 Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły procedura reagowania.....	62
4.4 Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu – procedura reagowania.....	63
4.5 Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią – procedura.....	65
4.6 Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania.....	66
4.7 Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam – procedury reagowania.....	68
4.8 Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania	69
4.9 Zagrożenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów – procedura reagowania.....	70

¹ Terrorysta - osoba posługująca się bronią, która eliminuje lub próbuje wyeliminować osoby znajdujące się na określonym obszarze, w obiekcie lub budynku. ² SPE – specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Procedury reagowania w sytuacji zagrożenia zewnętrznego

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole

Alarm lokalny w szkole jest jednym z kilku rodzajów alarmów, które mogą być ogłaszane w konsekwencji wystąpienia zagrożeń ekologicznych lub innych spowodowanych działalnością człowieka. Ma on na celu **zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia młodzieży** przebywającej na terenie szkoły. Najczęstszymi przyczynami, dla których może zająć konieczność ogłoszenia alarmu w szkole, są zagrożenia związane z powstaniem pożaru, a także możliwość rozprzestrzenienia na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych lub ładunków wybuchowych.

Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie lub za pomocą dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm np.: „Pali się”.

Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.

O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. O zawiadomieniu służb decyduje dyrektor szkoły i on też wyznacza osobę za to odpowiedzialną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

- 1) wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
 - rodzaj stwierdzonego zagrożenia
 - nazwę i adres szkoły
 - imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
 - telefon kontaktowy
 - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
- 2) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992
- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Musimy wiedzieć, że od tej chwili bezzwłocznie podporządkowujemy się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mamy zajęcia. Akcją nie może kierować wiele osób, bo prowadzi to tylko do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki.

Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku uwzględniając mapę ewakuacyjną placówki. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.

Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

- 1) słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela
- 2) bądź opanowany, nie ulegaj panice
- 3) po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela
- 4) pomagaj osobom słabszym
- 5) bezzwłocznie podporządkowuj się osobom funkcyjnym

6)nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów). Do opieki nad osobami niepełnosprawnymi nauczyciel wyznacza konkretne osoby z klasy.

Miejscem zbiórki po ewakuacji jest teren pomiędzy budynkiem szkoły i internatu. Osoby ewakuowane ustawiają się kolejno od strony internatu. Grupy powinny stać w sposób uporządkowany tak aby łatwo było zorientować się w ilości zebranych i ich stanie zdrowotnym.

1.2 Wtargnięcie napastnika (terrorysty)² do szkoły

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.

- **Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)** - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
- **Wycisz i uspokój uczniów** - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
- **Zaopiekuj się uczniami ze SPE² i uczniami, którzy potrzebują pomocy** - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
- **Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony** - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia
- **Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji** - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji
- **Zasłoń okno, zgaś światło** - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego
- **Nie przemieszczaj się** - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników

² Terrorysta - osoba posługująca się bronią, która eliminuje lub próbuje wyeliminować osoby znajdujące się na określonym obszarze, w obiekcie lub budynku. ² SPE – specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- **Stań poniżej linii okien, zejź z światła drzwi** - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
- **Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze** - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz
- **Jeżeli padną strzały, nie krzycz** - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
- **Nie otwieraj nikomu drzwi** - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
- **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia** - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

- **Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika** - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
- **Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon** - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
- **Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
- **Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego** - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
- **Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika** - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
- **Nie zwracaj na siebie uwagi** - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
- **Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny** - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców

- **Nie oszukuj terrorysty** - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
- **Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu** - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
- **Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami** - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
- **Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów** - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
- **Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty** - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- **Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę** - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
- **Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi** - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
- **Położ się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
- **Śluchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom** - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
- **Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
- **Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową

- **Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy** - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- **Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona** - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtapiać w tłum i uciec z miejsca ataku
- **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku** - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- **Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru** - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

1.3 Podłożenie ładunku wybuchowego lub podejrzanego pakunku

Osobą odpowiedzialną za uruchomienie procedury jest Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności osoba przez niego upoważniona

Otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego	Stwierdzenie podejrzanego pakunku
Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętaj lub zapisz jak największą ilość szczegółów	Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku
Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje	Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku
Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury	Osłoń pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala)
Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji	Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury
Nie używaj telefonu komórkowego (eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy)	Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji
Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia	Nie używaj telefonu komórkowego (eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy)
Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb	Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb

W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi	W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi
Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu (informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych)	Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu (informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych)

1.4 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozą etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona
Szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku) gdy nie nastąpiło skażenie placówki	zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
	natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby
	w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
	w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze
	przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń
	powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
	do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych

	oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się	nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
	aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
	pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
	opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
	powiadomić administratora
	zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru
	natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby
	jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka
	po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb
	w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
	sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
	w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki
	przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń
	powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.	

Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:	nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
	powiadomić kierownictwo szkoły
	aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
	pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
	opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób
	ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły
	natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby
	w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
	oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi

2. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacji zagrożenia wewnętrznego oraz zasady współpracy szkoły z Policją

CELEM PROCEDUR POSTĘPOWANIA JEST:

1. Usprawnienie i zwiększenie trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia młodzieży przestępczością i demoralizacją
2. Określenie zasad współpracy szkoły z Policją.

2.1 Działania interwencyjne

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. W sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być następujące:
- przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
 - wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga i dyrektora szkoły.
 - wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania. Informuje o tym fakcie rodziców ucznia.
 - wobec ucznia szkoła stosuje dostępne oddziaływania wychowawcze łącznie z systemem kar określonych w statucie szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej. Uczeń może dobrowolnie zgodzić się na zbadanie jego stanu trzeźwości za pomocą alkomatu znajdującego się na wyposażeniu szkoły.
4. Zawiadamia o tym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i wspólnie z nim ustala okoliczności zdarzenia odbierając od ucznia (o ile jest to możliwe) oświadczenie w tej sprawie.
5. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod

wpływem alkoholu - odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, lub szkoła nie dysponuje możliwością zapewnienia mu stałej opieki. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia. O fakcie umieszczenia dyrektor lub pedagog szkoły zawiadamia rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

7. Jeżeli uczeń znajduje się na terenie szkoły pod wpływem narkotyków to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub Sądu Rodzinnego. W przypadku ucznia pełnoletniego powiadamia się Policję.
8. Jeżeli dwukrotnie powtórzy się przypadek, w którym uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu na terenie szkoły, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub Sądu Rodzinnego.
9. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie (dotyczy to również wycieczek i innych imprez organizowanych przez szkołę). Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

III. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga lub dyrektora szkoły i wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie

wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.

5. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
 6. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
3. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy Ustawy Kodeks Postępowania Karnego.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać Policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub Sąd Rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia Prokuratora lub Policję.

V. Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

Nauczyciel powinien:

1. Niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły i wychowawcę.

2. Ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazać sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Wychowawca zobowiązany jest do powiadomienia rodziców ucznia-sprawcy.
5. Niezwłocznie powiadomić Policję w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa, lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazać je policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

VI. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

Nauczyciel powinien podjąć następujące działania:

1. Udzielić pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez skierowanie do pielęgniarki lub wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadomić pedagoga lub dyrektora szkoły.
3. Powiadomić rodziców ucznia.
4. Niezwłocznie wezwać Policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112.

VII. Postępowanie w przypadku kradzieży lub dewastacji mienia społecznego.

Nauczyciel powinien podjąć następujące działania:

1. Ustalić okoliczności zdarzenia na podstawie rozmowy z osobą informującą o zaistniałym fakcie oraz oglądzie miejsca zaistnienia szkody.
2. Poinformować o zdarzeniu wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.
3. Podjąć z wychowawcą próbę ustalenia sprawcy. W uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły zawiadamia Policję.
4. W przypadku ustalenia sprawcy szkody, wychowawca wzywa do szkoły jego

rodziców/prawnych opiekunów.

5. W obecności dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcy, rodzica oraz sprawcy szkody, ustalane są zasady zadośćuczynienia bądź pokrycia strat przez sprawcę i jego rodziców/prawnych opiekunów.
6. W przypadku zatrzymania ucznia przez Policję wychowawca klasy niezwłocznie informuje o tym fakcie rodziców ucznia, chyba, że otrzyma inne polecenie od policjantów prowadzących sprawę.

VIII. Postępowanie wobec osoby "obcej" na terenie szkoły.

Przez osobę "obcą na terenie szkoły" rozumie się osobę która:

- nie jest rodzicem ucznia tej szkoły,
- nie jest pracownikiem szkoły,
- nie jest osobą wypełniającą aktualnie na terenie szkoły zadania i funkcje znane dyrekcji szkoły,
- nie jest osobą zaproszoną przez dyrekcję szkoły bądź też wychowawcę klasy lub uprawnionego pracownika szkoły

i która swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie szkoły i bezpieczeństwa dla uczniów oraz innych osób przebywających na terenie szkoły.

Nauczyciel powinien podjąć następujące działania:

1. Ustalić powody obecności oraz zachowania osoby postronnej w szkole poprzez obserwację czy bezpośrednią rozmowę z nią.
2. W przypadku powstania wątpliwości lub ujawnienia niepokojących zachowań ze strony "osoby postronnej" nauczyciel podejmuje mediacje w celu nakłonienia tej osoby do jasnego określenia celu pobytu lub też do opuszczenia terenu szkoły. W przypadku wątpliwości lub jakichkolwiek problemów informuje dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji. Uczniów z innych szkół należy wylegitymować i przekazać ich dane pedagogowi szkoły.
3. W przypadkach drastycznych należy niezwłocznie powiadomić Policję i dyrektora szkoły oraz jednocześnie podjąć działania mające na celu zabezpieczenie uczniów i pracowników przed skutkami tych zachowań.

Metody współpracy szkoły z Policją.

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno - wychowawczej Zespół Szkół

im. Stanisława Staszica w Miętym i Powiatowa Komenda Policji w Garwolinie utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy są: pedagog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich Komendy Powiatowej Policji w Garwolinie.

Szkoła współpracuje również z dzielnicowym, w rejonie którego znajduje się szkoła.

Pedagog szkoły, specjalista ds. nieletnich i dzielnicowy ustalają wspólnie wzajemne zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy Policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania nauczycieli, pracowników obsługi i dyrekcji szkoły z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m. in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie Policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- kontrolę szkoły i obiektów przyszkolnych przez Policjanta z psem wyszukującym zapachy narkotyków,
- wspólny - szkoły i policji - udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w "Procedurach albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność Policji jest konieczna.
2. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole powinna być zgłoszona dyrektorowi szkoły lub uzgodniona z pedagogiem.

3. Z każdego zdarzenia nauczyciel/wychowawca powinien sporządzić notatkę oraz odebrać oświadczenia od uczestników biorących udział w zaistniałym zdarzeniu.
4. Uczeń dopuszczający się wykroczeń wymienionych w "Procedurach" podlega karom określonym w Statucie szkoły.

2.2 Procedury działań w Zespole Szkół w Miętym w sytuacji zagrożenia, próby i samobójstwa

I. Podejrzenie o zamiar podjęcia myśli samobójczych.

a. Nauczyciel wychowawca:

- zapewnia bezpieczeństwo uczniowi,
- nie pozostawia ucznia samego,
- usuwa wszystko, co mogłoby ułatwić realizację zamiaru,
- dba o dyskrecję (nie nagłaśnia podejrzenia),
- wstępnie diagnozuje sytuację ucznia (przyczyny, poziom zagrożenia),
- kontaktuje się z pedagogiem, psychologiem i z dyrektorem szkoły,
- wychowawca po konsultacji z pedagogiem/psychologiem nawiązuje kontakt z rodzicami lub prawnymi opiekunami ucznia,
- wspiera ucznia w pokonywaniu i usuwaniu przyczyn powodujących zaistniałą sytuację,

b. pedagog szkolny/psycholog szkolny:

- rozpoznaje sytuację i poziom zagrożenia,
- dokonuje wyboru priorytetów działań, w zależności od oceny sytuacji,
- ustala strategię odpowiednią do uzgodnionych priorytetów (np. kieruje ucznia do specjalistów, współpracuje z wychowawcą do czasu ukończenia przez ucznia szkoły),
- łagodzi skutki sytuacji traumatycznych,
- koordynuje działania profilaktyczne (rozmowy wspierające),

c. dyrektor szkoły:

- zapewnienia warunki skutecznej opieki i pomocy w sytuacji zagrożenia,
- współuczestniczy w udzielaniu pomocy i usuwaniu łagodzeniu skutków sytuacji traumatycznych i w sytuacji ryzyka bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia – wzywa pogotowie ratunkowe.

II. Sytuacja związana z usiłowaniem lub próbą samobójczą.

c. Nauczyciel, wychowawca:

- udziela uczniowi pierwszej pomocy przedlekarskiej, zawiadamia pielęgniarkę szkolną, w razie zagrożenia życia wzywa pogotowie lub inne służby interwencyjne: Policję, Straż Pożarną,

- zapewnia bezpieczeństwo uczniowi, nie pozostawia go samego,
- zawiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego,
- nawiązuje kontakt z rodzicami lub prawnymi opiekunami ucznia,
- dba o dyskrecję,
- zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia,
- dokonuje szybkiej oceny dalszych zagrożeń,

b. pedagog szkolny/psycholog:

- dokonuje wyboru priorytetów działań, w zależności od oceny sytuacji,
- ustala strategię odpowiednią do uzgodnionych priorytetów,
 - w przypadku ucznia niepełnoletniego pozostaje z uczniem do czasu przyjazdu rodziców po czym wspólnie ustalają strategię działania,
 - w przypadku ucznia pełnoletniego podejmuje działania stosowne do rozpoznanej sytuacji (kontakt z rodzicami, służbami interwencyjnymi),
 - kieruje ucznia do specjalistów, współpracuje z wychowawcą do czasu ukończenia szkoły przez ucznia,
- łagodzi skutki sytuacji traumatycznych,
- koordynuje działania profilaktyczne (rozmowy wspierające),

c. dyrektor szkoły:

- zapewnia warunki skutecznej opieki i pomocy w sytuacji zagrożenia dla pozostałych uczniów,
- wyznacza opiekę nad uczniem do czasu przekazania ucznia rodzicom lub służbom medycznym,
- współuczestniczy w udzielaniu pomocy i łagodzeniu skutków sytuacji traumatycznych,
- inicjuje działania opiekuńcze i profilaktyczno- wychowawcze w szkole stosowne do skali zagrożenia,

III. Sytuacja popelnienia samobójstwa

d. Nauczyciel wychowawca:

- sprawdza czynności życiowe,
- zabezpiecza miejsce zdarzenia,
- zawiadamia dyrektora o zaistniałej sytuacji,
- wzywa pogotowie ratunkowe,
- dba o dyskrecję,

b. dyrektor szkoły:

- niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu Policję, Prokuraturę i organ nadzoru pedagogicznego,
- zapewnia warunki skutecznej opieki i pomocy w sytuacji zagrożenia dla pozostałych uczniów,
- powiadamia osobiście rodziców o zaistniałej sytuacji,
- zapewnia warunki prawidłowego powiadomienia o śmierci
 - dostarcza niezbędnych informacji,
 - udziela pierwszego wsparcia ofiarom zdarzenia,
 - chroni godność i dba o szacunek wobec ofiary i rodziny,
 - przed powiadomieniem zasięga informacji o stanie zdrowia opiekunów ofiary,
 - podejmuje decyzję o formie poinformowania i poszukuje wsparcia,
- współuczestniczy w udzielaniu pomocy i usuwaniu skutków sytuacji traumatycznych dla rodziców zmarłego ucznia,
- inicjuje działania opiekuńcze i profilaktyczno- wychowawcze w szkole stosowne do skali zagrożenia,
- podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu,
- ustala przebieg żałoby w szkole, oraz udział w uroczystościach pogrzebowych,
- koordynuje działania terapeutyczne dla Rady Pedagogicznej i uczniów
 - organizuje wsparcie psychologiczne,
 - organizuje szkolenia, warsztaty,
 - dokonuje analizy przyczyn zajścia,
- przygotowuje i wdraża strategię działań przeciwdziałających powtórzeniu się tragedii,

c. pedagog szkolny/psycholog szkolny

zapewnia pozostałym uczniom pomoc psychologiczno- pedagogiczną w związku z zaistniałą sytuacją.

2.3. Procedury monitorowania frekwencji szkolnej uczniów w Zespole Szkół w Miętym

	DYREKTOR	PEDAGOG	WYCHOWAWCA	NAUCZYCIEL
Krok 1	<p>Realizują zadania związane z prowadzeniem szkolnego rankingu frekwencji:</p> <p>- nagrody w miesięcznym rankingu klasowym: Klasa o najlepszej frekwencji ma prawo do dnia wolnego od pytania i prac klasowych Wybrany dzień (nie może to być dzień, w którym zapowiedziany jest sprawdzian pisemny) samorząd klasowy zgłasza do dyrekcji szkoły do końca miesiąca, w którym sporządzany jest raport, a wychowawca klasy dokonuje odpowiedniej adnotacji w dzienniku lekcyjnym Niezgłoszenie „dnia wolnego” w wyznaczonym terminie jest równoznaczne z rezygnacją klasy z nagrody</p> <p>nagrody w semestralnym rankingu klasowym: klasa o najlepszej średniej frekwencji ma prawo do „dnia wolnego” od zajęć dydaktycznych, z przeznaczeniem na zajęcia pozaszkolne z wychowawcą w przypadku takiej samej frekwencji w kilku klasach) o zwycięstwie decyduje całkowita liczba godzin usprawiedliwionych, a następnie liczba spóźnień wolny dzień w rankingu: za I semestr samorząd klasowy zgłasza do końca stycznia; - za II semestr samorząd klasowy zgłasza do dyrekcji szkoły do końca maja (w rankingu tym w II semestrze nie biorą udziału klasy maturalne z powodu krótszego roku szkolnego) wychowawca klasy dokonuje odpowiedniej adnotacji w dzienniku lekcyjnym wspólnie z samorządem opracowuje program zajęć pozalekcyjnych niezgłoszenie „dnia wolnego” w wyznaczonym terminie jest równoznaczne z rezygnacją klasy z nagrody dofinansowanie dla trzech najlepszych klas wycieczki: 1 000,- za pierwsze miejsce 500,- za drugie miejsce 300,- za trzecie miejsce</p>			

Krok 1	<p>nagrody w rankingu indywidualnym: uczniowie ze 100% frekwencją miesięczną i brakiem spóźnień otrzymują pochwałę wychowawcy i o fakcie tym wychowawca informuje rodziców ucznia po zakończeniu I semestru trzech uczniów o najlepszej frekwencji w klasie, którzy nie mają godzin nieusprawiedliwionych, otrzymują pochwałę dyrektora szkoły oraz wpis do akt ucznia (w przypadku takiej samej frekwencji większej liczby uczniów, o zwycięstwie decyduje liczba spóźnień) wyróżnieni uczniowie mają prawo do podwyższenia semestralnej oceny z zachowania o jeden stopień w stosunku do oceny proponowanej po zakończeniu roku szkolnego trzech uczniów o najlepszej frekwencji w klasie, którzy nie mają godzin nieusprawiedliwionych w okresie od 1 września do dnia klasyfikacji rocznej otrzymują pochwałę dyrektora szkoły z wpisem do akt (w przypadku takiej samej frekwencji większej liczby uczniów, o zwycięstwie decyduje liczba spóźnień). Wyróżnieni uczniowie mają prawo do podwyższenia rocznej oceny z zachowania o jeden stopień w stosunku do oceny proponowanej po zakończeniu roku szkolnego uczniowie, którzy mają w okresie od 1 września do dnia klasyfikacji rocznej 100% frekwencję i brak spóźnień otrzymują nagrody rzeczowe, a do rodziców wysyłany jest list pochwalny</p>		
Krok 2			<p>Na bieżąco monitoruje frekwencję szkolną uczniów. Telefonicznie powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia o nieobecności – w celu ustalenia jej przyczyny. Odnotowuje ten fakt w dzienniku lekcyjnym.</p> <p>Staranne odnotowywanie w dzienniku lekcyjnym nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych; w przypadku wysokiej absencji ucznia nauczyciel zobowiązany jest pozostawić w dzienniku lekcyjnym odpowiednią adnotację lub osobiście zwrócić uwagę wychowawcy na zaistniały fakt. Nauczyciele prowadzą zajęcia w sposób atrakcyjny z użyciem różnych metod aktywizujących ucznia. Konsekwentnie przestrzegają zasad klasyfikacji z zajęć edukacyjnych i nie klasyfikują uczniów, u których brak jest podstaw do wystawienia oceny.</p>

Krok 2			W sytuacji opuszczenia przez ucznia 15 godzin bez usprawiedliwionych (3 spóźnienia godzina nieobecna) w ciągu miesiąca wychowawca w sposób natychmiastowy informuje rodzica pisemnie, osobiście lub telefonicznie o zaistniałym fakcie i odnotowuje ten fakt w Dzienniku zajęć lekcyjnych i zgłasza dyrektorowi i pedagogowi.	Nauczyciel sprawdza przygotowanie ucznia do zajęć zaraz po jego powrocie do szkoły a w uzasadnionych przypadkach wyznacza termin uzupełnienia braków.
Krok 3		Uświadamia uczniowi i rodzicowi konsekwencje edukacyjne, społeczne i prawne wagarowania. Wspólnie z rodzicem, uczniem i wychowawcą ustala działania zapobiegające dalszym nieobecnościom.	Podpisuje w obecności rodziców i pedagoga z uczniem kontrakt. Uświadamia uczniowi i rodzicowi konsekwencje edukacyjne, społeczne i prawne wagarowania. Wspólnie z rodzicem, uczniem i pedagogiem ustala działania zapobiegające dalszym nieobecnościom. Monitoruje frekwencję ucznia.	
Krok 4	Rozmawia z rodzicami i uczniem. Przedstawia konsekwencje edukacyjne, społeczne i prawne wagarowania. Wspólnie z rodzicem, uczniem i wychowawcą ustala działania zapobiegające dalszym nieobecnościom. Udziela upomnienia pisemnego uczniowi.	Jest obecny w trakcie rozmowy dyrektora z uczniem i rodzicem.	W sytuacji opuszczenia przez ucznia 30 godzin nieusprawiedliwionych od początku roku szkolnego wychowawca w sposób natychmiastowy informuje rodzica pisemnie, osobiście lub telefonicznie o zaistniałym fakcie i odnotowuje ten fakt w Dzienniku zajęć lekcyjnych i zgłasza dyrektorowi i pedagogowi. Monitoruje frekwencję ucznia.	

Krok 5	Rozmawia z rodzicami i uczniem. Przedstawia konsekwencje edukacyjne, społeczne i prawne wagarowania. Wspólnie z rodzicem, uczniem i wychowawcą ustala działania zapobiegające dalszym nieobecnościom. Udziela pisemnej nagany uczniowi. Zobowiązuje rodziców (opiekunów) do kontrolowania spełniania obowiązku szkolnego przez dziecko.	Jest obecny w trakcie rozmowy dyrektora z uczniem i rodzicem. Monitoruje dalszą frekwencję ucznia. Opracowuje z uczniem harmonogram uzupełniania zaległości w wiedzy szkolnej i utrzymania właściwej frekwencji oraz monitoruje jego realizację.	W sytuacji opuszczenia przez ucznia 50 godzin nieusprawiedliwionych od początku roku szkolnego wychowawca w sposób natychmiastowy informuje rodzica pisemnie, osobiście lub telefonicznie o zaistniałym fakcie i odnotowuje ten fakt w Dzienniku zajęć lekcyjnych i zgłasza dyrektorowi i pedagogowi. Monitoruje frekwencję ucznia.	Motywuje, zachęca i monitoruje frekwencję ucznia na swoich zajęciach. Umożliwia uzupełnianie zaległości w wiedzy szkolnej zgodnie z ustalonym harmonogramem.
Krok 6	W przypadku niewywiązywania się rodziców z regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne wysyła zawiadomienie do Sądu Rodzinnego o nie realizacji obowiązku szkolnego ucznia lub skreśla ucznia pełnoletniego z listy uczniów Zespołu Szkół w Miętnej.	Sporządza zawiadomienie o nie realizacji obowiązku nauki do Sądu Rodzinnego. Monitoruje dalszą frekwencję ucznia. Opracowuje z uczniem harmonogram uzupełniania zaległości w wiedzy szkolnej i utrzymania właściwej frekwencji oraz monitoruje jego realizację.	W sytuacji opuszczenia przez ucznia 100 godzin nieusprawiedliwionych od początku roku szkolnego wychowawca w sposób natychmiastowy informuje rodzica pisemnie, osobiście lub telefonicznie o zaistniałym fakcie i odnotowuje ten fakt w Dzienniku zajęć lekcyjnych. Monitoruje frekwencję ucznia.	Motywuje, zachęca i monitoruje frekwencję ucznia na swoich zajęciach. Umożliwia uzupełnianie zaległości w wiedzy szkolnej zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Krok 7	W przypadku kiedy uczeń nadal nie wywiązuje się z obowiązku szkolnego, a rodzice nie reagują na ten fakt – dyrektor informuje gminę właściwą dla miejsca zamieszkania ucznia w celu wszczęcia postępowania administracyjnego i administracyjnej egzekucji realizacji obowiązku szkolnego			
---------------	--	--	--	--

2.4 Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy fizycznej - pobicia, rozboju, itp. w Zespole Szkół im. St. Staszica w Miętnem

	DYREKTOR	NAUCZYCIEL	PEDAGOG	WYCHOWAWCA
KROK 1		Odizolowanie sprawcy od innych uczniów.		
KROK 2		Ustalenie, kto i w jakim stopniu został poszkodowany – na podstawie obserwacji lub informacji od świadków zajścia.		
KROK 3		Zapewnienie bezpieczeństwa każdemu uczniowi. Udzielenie ofierze pierwszej pomocy przedmedycznej. (Najpierw należy zająć się ofiarą potem sprawcą.) Powiadomienie o zajściu wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrektora lub osobę zastępującą dyrektora - najszybciej jak to możliwe.		
KROK 4	Wezwanie kwalifikowanej pomocy medycznej (pogotowie ratunkowe).			

KROK 5			Udzielenie wsparcia psychologicznego (we współpracy z psychologiem) - poprzez rozmowę, stworzenie atmosfery bezpieczeństwa, np. podanie herbaty, umożliwienie kontaktu telefonicznego z rodzicami na życzenie ucznia, itp.
KROK 6			W porozumieniu z dyrektorem wezwanie Policji.
KROK 7	Ustalenie – we współpracy z pedagogiem i wychowawcą - okoliczności czynu, świadków zdarzenia oraz zabezpieczenie ewentualnych dowodów. Miejsce zdarzenia i wszelkie przedmioty powinny zostać nie naruszone do czasu przyjazdu Policji. Świadkowie powinni złożyć ustne lub pisemne wyjaśnienia.		Niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia poszkodowanego/ ofiary.
KROK 8			Telefoniczne wezwanie w trybie pilnym rodziców ucznia sprawcy - przekazanie im informacji o zdarzeniu. Jeśli nie ma z rodzicami kontaktu telefonicznego można wezwać ich listem poleconym za potwierdzeniem odbioru. Jeśli rodzice nie stawią się w szkole, dalsze postępowanie odbywa się bez ich udziału.

KROK 9	Zobowiązanie ucznia - sprawcy przemocy, w obecności rodziców, wychowawcy i pedagoga do natychmiastowego zaprzestania nagannego zachowania. Podpisanie kontraktu z udziałem jego rodziców.		W porozumieniu z dyrektorem przygotowuje pisemny kontrakt , który będzie podpisany przez ucznia i rodziców w obecności wychowawcy i dyrektora.	Uczestniczy w spotkaniu z dyrektorem i pedagogiem.
KROK 10	Zastosowanie właściwej kary regulaminowej wobec ucznia, któremu udowodniono winę - nagano dyrektora szkoły.	W porozumieniu z dyrektorem przygotowuje pisemną naganą, która będzie wręczona uczniowi i rodzicom w obecności wychowawcy i dyrektora.		Uczestniczy w spotkaniu z dyrektorem i pedagogiem.
KROK 11		Zastosowanie oddziaływań wychowawczych (pomoc psychologiczna, udział w terapii, itp.) wobec ofiary i sprawcy . Monitorowanie zmiany zachowania.		
KROK 12	W przypadku odmowy współpracy ze strony ucznia i jego rodziców dyrektor zawiadamia sąd rodzinny (w przypadku ucznia nieletniego) lub prokuraturę (w przypadku ucznia pełnoletniego).			Monitoruje zachowanie ucznia.

2.5 Procedury postępowania w sytuacji wypadku z udziałem ucznia w Zespole Szkół im. St. Staszica w Miętnej

Wypadkiem ucznia jest nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły:

- na terenie szkoły;
- poza terenem Szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli).

	DYREKTOR	NAUCZYCIEL/PRACOWNIK ŚWIADEK WYPADKU	PIELĘGNIARKA	WYCHOWAWCA PEDAGOG/PSYCHOLOG
KROK 1	Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje stosownie kierownik wycieczki lub opiekun grupy i odpowiada za nie.	Ocenia stan ucznia. Zabezpiecza ucznia, zgodnie z zasadami pierwszej pomocy przedmedycznej, tak aby nie doszło do pogorszenia sytuacji. Zabezpiecza bezpieczeństwo pozostałych uczniów.		
KROK 2		Nie opuszcza ucznia. Jeśli to konieczne zawiadamia pogotowie ratunkowe (sam lub wyznacza osobę trzecią). Telefonicznie lub przez osobę trzecią niezwłocznie zawiadamia o sytuacji dyrekcję szkoły i pielęgniarkę -w przypadku zdarzenia wypadkowego na terenie szkoły		
KROK 3	Kierownik wyznacza nauczyciela i deleguje go do opieki nad poszkodowanym, natomiast sam przejmuje opiekę nad pozostałymi uczniami. Podejmuje decyzję o zawiadomieniu odpowiednich służb ratunkowych.	Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej dbając o bezpieczeństwo swoje i innych uczniów. Oczekuje na fachową pomoc medyczną	Niezwłocznie udaje się na miejsce wypadku i udziela pierwszej pomocy przedmedycznej. Jeśli to konieczne podejmuje decyzję o zawiadomieniu pogotowia ratunkowego.	

KROK 4		Zawiadamia wychowawcę klasy i rodziców o zaistniałym zdarzeniu lub w razie jego nieobecności – pedagoga/psychologa szkolnego.	Przejmuje opiekę medyczną nad uczniem do czasu przyjazdu pogotowia ratunkowego lub rodziców ucznia	
KROK 5				Telefonicznie zawiadamia rodziców ucznia o sytuacji i prosi ich o niezwłoczne przybycie w ustalone miejsce (szpital lub szkoła).
KROK 6	Dbą o wyznaczenie zastępstw za nauczyciela na niezbędny czas .	Jeśli jest pracownikiem pedagogicznym -towarzyszy uczniowi do czasu przybycia rodziców (także podczas przejazdu do szpitala i w szpitalu) lub dłużej jeśli tak zdecyduje lekarz. Jeśli jest pracownikiem niepedagogicznym – przekazuje niezbędne informacje wychowawcy lub pedagogowi/psychologowi.	Przekazuje niezbędne informacje dotyczące ucznia i jego obecnego stanu lekarzowi pogotowia ratunkowego.	Jeśli świadkiem wypadku jest pracownik niepedagogiczny a rodzice ucznia jeszcze nie dotarli do szkoły – towarzyszy uczniowi do czasu przybycia rodziców (także podczas przejazdu do szpitala i w szpitalu) lub dłużej jeśli tak zdecyduje lekarz.

<p>KROK 7</p>	<p>Zgodnie z wytycznymi o wypadku zawiadamia organ prowadzący, społecznego inspektora pracy oraz pracownika służby BHP.</p> <p>O wypadku w wyniku zatrucia zawiadamia państwowego inspektora sanitarnego.</p> <p>O wypadku śmiertelnym, ciężkim lub zbiorowym zawiadamia prokuraturę i kuratora oświaty oraz radę rodziców</p>	<p>Wspólnie z inspektorem BHP sporządza protokół powypadkowy.</p> <p>Pozostaje do dyspozycji dyrekcji w związku z niezbędną dokumentacją powypadkową.</p>		<p>Współpracuje z rodzicami w sprawach związanych z wypadkiem. Jest łącznikiem pomiędzy szkołą i domem ucznia.</p> <p>Przeprowadza zajęcia z uczniami – świadkami wydarzenia w celu zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego uczniów.</p>
<p>KROK 8</p>	<p>Z chwilą otrzymania zgłoszenia o wypadku dyrektor powołuje zespół powypadkowy i do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik.</p>	<p>Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone.</p> <p>Informuje Dyrektora na piśmie/ wypełniając kartę zgłoszenia wypadku/ o zaistniałym zdarzeniu.</p>		

3. Procedury postępowania na wypadek wystąpienia przypadków przestępstw i nadużyć na tle seksualnym w szkole

3.1 Procedura postępowania na wypadek występowania przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z rozpowszechnianiem materiałów o charakterze pornograficznym.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.
Sposób działania	<ul style="list-style-type: none">• W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu• W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.• Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.• Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań• Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne• Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

3.2 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. osoba wyznaczona w przypadku nieobecności W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

Sposób działania	<p>Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego ▪ w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji ▪ następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu ▪ wychowawcy klas oraz pedagog i psycholog szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie ▪ w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania ▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia) ▪ dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia sprawcy ▪ wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia ▪ dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem
Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200 art. 200a; art. 200b;

3.3 Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów

Cel	Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie	Dyrektor lub wicedyrektor szkoły W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona.

<p>Sposób działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły. ▪ W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. ▪ W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. ▪ Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. ▪ Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). ▪ W sytuacji, gdy szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem i itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji. ▪ Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły. ▪ W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. ▪ Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia. ▪ Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.
<p>Podstawa prawna</p>	<p>Kodeks Karny: art. 18 § 3, art. 203, art. 204.</p>

3.4 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

<p>Cel</p>	<p>Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.</p>
<p>Osoby odpowiedzialne za zarządzanie</p>	<p>Dyrektor lub wicedyrektor szkoły. W przypadku ich nieobecności – osoba przez nich upoważniona,</p>
<p>Sposób działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą. ▪ W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach ▪ Wychowawca lub pedagog/ psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia. ▪ Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim ▪ Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem. ▪ W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich. ▪ Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę. ▪ Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez statut i/lub regulamin szkoły. ▪ W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

4. Procedury na wypadek wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego

4.1 Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych - procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, Statut szkoły, Regulamin szkoły
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych)
Telefony/kontakty alarmowe krajowe	Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet@dyzurnet.pl , tel. 801 615 005, Policja 997
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Reakcja szkoły w przypadku pozyskania wiedzy o wystąpieniu zagrożenia będzie zależna od tego, czy: (1) treści te można bezpośrednio powiązać z uczniami danej szkoły, czy też (2) treści nielegalne lub szkodliwe nie mają związku z uczniami danej szkoły, lecz wymagają kontaktu szkoły z odpowiednimi służbami.</p> <p>W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze dziecka. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych dziecka, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. W przypadku sytuacji (1) rozwiązanie leży po stronie szkoły, zaś (2) należy rozważyć zgłoszenie incydentu na Policję oraz zgłosić go do serwisu Dyżurnet (dyzurnet.pl).</p>
Identyfikacja sprawcy(-ów)	W identyfikacji sprawców kluczowe znaczenie odgrywać będą zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim występują na ogół: twórca treści (np. pornografii) oraz osoby, która udostępniły je dziecku. Często osobami tymi są rówieśnicy – uczniowie tej samej szkoły czy klasy, dzieci sąsiadów. Konieczne jest poinformowanie wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci.
Działania wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	W przypadku udostępniania (szerowania, dzielenia się) treści opisanych wcześniej jako szkodliwych/ niedozwolonych/nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań. Działania szkoły powinny koncentrować się jednak na aktywnościach wychowawczych. W przypadku upowszechniania przez sprawców treści nielegalnych (np. pornografii dziecięcej) należy złożyć zawiadomienie o zdarzeniu na Policję.

<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>Dzieci - ofiary i świadków zdarzenia – należy od pierwszego etapu interwencji - otoczyć opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ucznia ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W jej trakcie należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści.</p> <p>Należy koniecznie powiadomić ich rodziców lub opiekunów prawnych o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka. Działania szkoły w takich przypadkach powinna cechować poufność i empatia w kontaktach z wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz udzielającymi wsparcia.</p> <p>W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi. Poszukiwanie przez dziecko tego typu treści w sieci lub podszywanie ich dziecku przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego. Np. kontakty z osobami handlującymi narkotykami czy proces rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary – w klasie, czy szkole, wskazane jest podjęcie działań edukacyjnych i wychowawczych.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy – w porozumieniu z rodzicami dziecka - niezwłocznie powiadomić Policję</p>
<p>Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi</p>	<p>Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka.</p>

4.2 Cyberprzemoc – procedura reagowania

<p>Podstawy prawne uruchomienia procedury</p>	<p>Kodeks Karny, Statut szkoły, Regulamin szkoły</p>
<p>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</p>	<p>Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS</p>
<p>Telefony alarmowe krajowe i lokalne</p>	<p>Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100, dyzurnet@dyzurnet.pl</p>
<p>SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA</p>	

<p>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</p>	<p>Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (np. rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie. Podziękować za zaufanie i zgłoszenie tej sprawy.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jeśli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Potwierdzić, że ujawnienie przemocy jest dobrą decyzją. Taką rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność. Nie należy podejmować kroków, które mogłyby prowadzić do powtórnej wiktyimizacji czy wzbudzić podejrzania sprawcy (np. wywoływać ucznia z lekcji do dyrekcji). ▪ Jeśli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej (np. strach przed nazwaniem „kapusiem”, obawa o własne bezpieczeństwo). <p>W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność). Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami, etc. Trzeba dokonać oceny, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wtedy trzeba podjąć działania profilaktyczne mające na celu nie dopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań w stronę cyberprzemocy).</p>
<p>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</p>	<p>Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (np. zrobić kopię materiałów, zanotować datę i czas otrzymania materiałów, dane nadawcy, adresy stron www, historię połączeń, etc.). W trakcie zbierania materiałów należy zadbać o bezpieczeństwo osób zaangażowanych w problem.</p>
<p>Identyfikacja sprawcy</p>	<p>Identyfikacja sprawcy(ów) często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikom rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą, analizie zebranych materiałów. Ofiara często domyśla się, kto stosuje wobec niego cyberprzemoc.</p> <p>Jeśli ustalenie sprawcy nie jest możliwe, a w ocenie kadry pedagogicznej jest to konieczne, należy skontaktować się z Policją. Bezwzględnie należy zgłosić rozpowszechnianie nagich zdjęć osób poniżej 18 roku życia (art. 202 par. 3 KK)</p>
<p>Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły</p>	<p>Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, jego wspólnej analizie (w tym np. przyjrzeniu się przyczynom), a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej (w tym sposobów zadość uczynienia ofiarom cyberprzemocy).</p> <p>Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły (m. in. w statucie, kontrakcie, regulaminie). Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.</p>
<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu.</p> <p>Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy – należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten</p>

	<p>sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo.</p> <p>Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku itp.).</p> <p>Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Warto monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy.</p> <p>W działania wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka – mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom.</p> <p>W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, poradnia psychologiczno-pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla ich uczuć – obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy itp.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i sądu rodzinnego – procedura powinna umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej szkoły. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje z statutu i/lub regulaminu wobec ucznia) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).</p> <p>Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści, rozpowszechnianie nagich zdjęć z udziałem małoletnich). Za zgłoszenie powinien odpowiadać dyrektor szkoły.</p>
<p>Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami telekomunikacyjnymi</p>	<p>Kontakt z dostawcą usługi może być wskazany w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania stymuluje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.</p>

4.3 Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny (art. 190a par. 2)
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą	Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły. Należy zwrócić uwagę, iż podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejście profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania korzyści (np. usługi premium SMS). Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą lub Szkolnym Mentorem Bezpieczeństwa Cyfrowego. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Samo podszywanie się pod ofiarę nie jest karalne.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności - w działaniu tym ucznia i/lub jego rodzica/opiekuna prawnego powinien wspierać Szkolny Mentor Bezpieczeństwa Cyfrowego.</p> <p>Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie.</p> <p>Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów <i>online</i> lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.</p>

<p>Identyfikacja sprawcy(-ów)</p>	<p>W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja.</p> <p>W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami.</p>
<p>Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły</p>	<p>Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej.</p> <p>Celem takich działań winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego.</p> <p>Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga. Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń - sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. W takim przypadku dobrym rozwiązaniem jest uzyskanie interpretacji prawnej adwokata lub radcy prawnego.</p>
<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz ryzyko penalizacji.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.</p>
<p>Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi</p>	<p>W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.</p>

4.4 Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu – procedura reagowania

<p>Podstawy prawne uruchomienia procedury</p>	<p>Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe</p>
--	---

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	<p>Infoholizm (siecioholizm) – nadmierne, obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów Internetu i gier komputerowych (najczęściej sieciowych) i portali społecznościowych przez dzieci. Jego negatywne efekty polegają na pogarszaniu się stanu zdrowia fizycznego (np. choroby oczu, padaczka ekranowa, choroby kręgosłupa) i psychicznego (irytacja, rozdrażnienie, spadek sprawności psychofizycznej, a nawet depresja), zaniedbywaniu codziennych czynności, oraz osłabianiu relacji rodzinnych i społecznych.</p>
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<p>Infoholizm stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej. Kluczowe są tutaj pozostałe objawy wskazane wyżej.</p> <p>Nauczyciele w szkole także powinni zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt <i>online</i> lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników dziecka nadmiernie korzystającego z sieci.</p>
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole (psycholog/pedagog szkolny, wychowawca).</p>
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	<p>Osoba, której problem dotyczy, powinna zostać otoczona zindywidualizowaną opieką przez pedagoga/psychologa szkolnego. Pierwszym jej etapem będzie rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa szkolnego. Czasem warto w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.</p> <p>Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele.</p> <p>O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, niezbędne jest powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań. Tylko synergiczne współdziałanie rodziców i szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających dziecko.</p>
Aktywności wobec świadków	<p>Jeśli świadkami problemu są rówieśnicy dziecka, należy im w rozmowie zwrócić uwagę na negatywne aspekty nadmiernego korzystania z zasobów Internetu oraz zaapelować o codzienne wsparcie dla dziecka dotkniętego problemem, a także o informowanie wychowawcy w przypadku wystąpienia kolejnych przypadków u innych dzieci.</p>

Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi	W przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu dziecko powinno zostać skierowane przez szkołę, w bliskiej współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. W części przypadków może się okazać konieczna diagnoza i terapia lekarska.
--	--

4.5 Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią – procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny, art. 200, 200a par 1 i 2, art. 286 par.1
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyludzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyludzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
Telefony alarmowe krajowe	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111 Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100 Zgłaszanie nielegalnych treści: Dyżurnet, dyzurnet.pl
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim - na Policję. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu <i>online</i> , przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyludzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.
Identyfikacja sprawcy(-ów)	Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
Aktywności wobec sprawców ze szkoły/ spoza szkoły	Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.

<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców.</p> <p>Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej.</p> <p>Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.</p>
<p>Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi</p>	<p>W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.</p>
<p>Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi</p>	<p>W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.</p>

4.6 Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – procedura reagowania

<p>Podstawy prawne uruchomienia procedury</p>	<p>Kodeks Karny (art. 191a i 202)</p>
<p>Rodzaj zagrożenia objętego procedurą</p>	<p>Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym.</p>
<p>SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA</p>	
<p>Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia</p>	<p>Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka - ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od jej samej lub z grona bliskich znajomych dziecka. W rzadkich wypadkach nauczyciele i inni pracownicy szkoły sami identyfikują takie zdarzenia w sieci. Delikatny charakter sprawy, a także potencjalna penalizacja sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Czasami zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.</p>

<p>Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów</p>	<p>Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:</p> <p>Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.</p> <p>Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.</p> <p>Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.</p>
<p>Identyfikacja sprawcy (-ów)</p>	<p>Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów - przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). Jako, że seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.</p>
<p>Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły</p>	<p>Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Niezależnie od zakresu negatywnych zachowań i działań wszyscy sprawcy powinni otrzymać wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Konieczne są także rozmowy ze sprawcami w obecności ich rodziców zaproszonych do szkoły.</p> <p>Rodzaj 1. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne.</p> <p>Rodzaj 2. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektorze placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (par. 2020 Kodeksu Karnego), dlatego też dyrektor placówki jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na Policję i/lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi.</p> <p>Rodzaj 3. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne – konieczne zgłoszenie takiego przypadku na Policję. W sytuacji zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę: Cyberprzemoc. Decyzja o ewentualnym poinformowaniu opiekunów powinna być podejmowana przez pedagoga/psychologa, biorącego pod uwagę dobro małoletnich, w zależności od charakteru sytuacji.</p>
<p>Aktywności wobec ofiar zdarzenia</p>	<p>Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów, winno być otoczenie wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno - pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych, w przypadku upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla dziecka – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla jego indywidualności i przeżytego stresu.</p>
<p>Aktywności wobec świadków</p>	<p>Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez przesłanie MMS do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.</p>

Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownictwo szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu Policji lub sądu rodzinnego.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog/pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

4.7 Bezkrytyczna wiara w treści zamieszczone w Internecie, nieumiejętność odróżnienia treści prawdziwych od nieprawdziwych, szkodliwość reklam – procedury reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z 11 stycznia 2017r. – prawo oświatowe
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Brak umiejętności odróżniania informacji prawdziwych od nieprawdziwych publikowanych w Internecie, bezkrytyczne uznawanie za prawdę też publikowanych w forach internetowych, kierowanie się informacjami zawartymi w reklamach. Taka postawa dzieci prowadzić może do zagrożeń życia i zdrowia (np. stosowania wyniszczającej diety, samookaleczeń), skutkować rozczarowaniami i porażkami życiowymi (w efekcie korzystania z fałszywych informacji), utrudniać lub uniemożliwiać osiąganie dobrych wyników w edukacji (korzystanie z upraszczających i zawężających temat „ściągi” i „bryków”), a także utrwalenia się u ucznia ambiwalentnych postaw moralnych.
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Uczniowie nie umiejący odróżniać prawdy od fałszu informacji publikowanych w Internecie winni być identyfikowani przez nauczycieli i wychowawców w trakcie lekcji wszystkich przedmiotów. Często taka postawa ujawnia się podczas przygotowania prac domowych i jest stosunkowo łatwa do zidentyfikowania przez oceniającego je nauczyciela.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Posługiwanie się nieprawdziwymi informacjami zaczerpniętymi z Internetu w procesie dydaktycznym – podczas lekcji lub w zadaniach domowych, każdorazowo winno być zauważone przez nauczyciela, przeanalizowane i sprostowane. Przypadki spektakularne powinny być archiwizowane przez nauczycieli i wykorzystywane podczas zajęć z edukacji medialnej (informacyjnej).
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Wystarczającą reakcją jest opublikowanie sprostowania nieprawdziwych informacji i - w miarę możliwości – rozpowszechnienie ich w Internecie, w portalach o zbliżonej tematyce.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia i świadków	Szkoła powinna prowadzić działania profilaktyczne - edukację medialną (informacyjną), zarówno w formie zajęć pozalekcyjnych, jak i w trakcie lekcji przedmiotów nieinformatycznych (np. historii, języka polskiego, wychowania w rodzinie) przez wszystkie lata nauki ucznia w szkole. Zajęcia w szkole mogą mieć charakter kilkuminutowych elementów edukacji medialnej wplecionej w lekcje o innej tematyce i/lub lekcji ukierunkowanych na zdobywanie przez dzieci i młodzież kompetencji medialnych

4.8 Łamanie prawa autorskiego – procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Kodeks Karny
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	Ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochopnego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. <i>copyright trolling</i>)
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<p>W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury). Przyjęcie zgłoszenia dokonane w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy.</p> <p>Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochopnego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemanych sprawców itd. bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem. Prawo autorskie jest regulacją skomplikowaną, a sądy decydują w sprawach o naruszenie praw autorskich często w bardzo odmienny sposób, dlatego w większości przypadków uzyskanie fachowej pomocy prawnej jest wysoce wskazane.</p> <p>Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów szkoła nie może występować w roli sędziego - dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym. Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.</p>
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Należy zebrać informacje przede wszystkim o:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.) • wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku) <p>Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego.</p> <p>Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.</p>

Identyfikacja sprawcy(-ów)	Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła nie powinna wyřęcać tych organów w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.
Aktywności wobec świadków	Stosownie do okoliczności, należy samodzielnie zebrać ich zeznania lub zadbać, aby zostały one zebrane przez uprawnione organy.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Ponieważ, co do zasady dochodzenie roszczeń z tytułu naruszeń zależy od decyzji uprawnionego, to uprawniony musi samodzielnie zdecydować czy zawiadamiać Policję lub składać powództwo. Stosownie do wskazanej wyżej roli mediatora, szkoła powinna zaangażować się natomiast przede wszystkim w ułatwianie zakończenia sporu bez takiej eskalacji.
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami	Warto rozważyć zorganizowanie szkoleń lub warsztatów z zakresu prawa autorskiego w intencji dla wszystkich zainteresowanych osób w szkole.
Współpraca z dostawcami Internetu i operatorami Telekomunikacyjnymi	Zależnie od okoliczności, może być wskazana asysta sprawcy bądź ofiary przy kontakcie z tego typu podmiotami, np. w celu zablokowania dostępu do utworu umieszczonego w Internecie z naruszeniem prawa. Ponadto, stosownie do przepisów prawa, tego typu usługodawcy mogą zostać zobowiązani do przekazania szczegółów dotyczących naruszenia dokonanego z użyciem ich usług (do czego jednak może być potrzebne postanowienie sądowe).

4.9 Zagrozenia bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów – procedura reagowania

Podstawy prawne uruchomienia procedury	Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Statut szkoły, Regulamin szkoły
---	---

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą (opis)	<p>Kategoria technicznych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego obejmuje obecnie szerokie spectrum problemów: (1) ataki przez wirusy, robaki i trojany, (2) ataki na zasoby sieciowe (hakerstwo, spyware, crimeware, exploit, ataki słownikowe i back door, skanowanie portów, phishing, pharming, sniffing, spoofing, ataki Denial of service (DoS), rootkit) i ataki socjotechniczne. Na styku z zagadnieniami technicznymi lokalizują się zagrożenia wynikające z nieprawidłowych i szkodliwych zachowań użytkowników np. używanie łatwych do odgadnięcia haseł, pozostawianie komputerów włączonych bez opieki, czy brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.</p>
SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	<p>W przypadku wystąpienia incydentów zagrożenia bezpieczeństwa cyfrowego pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia go osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły oraz dyrekcji. Kluczowe znaczenie ma zebranie i zabezpieczenie przez specjalistę dowodów w formie elektronicznej.</p>
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	<p>Szczegółowy opis procedur reagowania na wystąpienie w szkole różnorodnych zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego powinien zostać zawarty w dokumencie „polityka bezpieczeństwa cyfrowego” danej szkoły stanowiącej element Szkolnego Planu Zapewnienia Bezpieczeństwa Cyfrowego. W części przypadków szkoła poradzi sobie we własnym zakresie, w niektórych konieczne będzie skorzystanie z zewnętrznego wsparcia wyspecjalizowanych firm.</p>
Identyfikacja sprawcy(-ów)	<p>Identyfikację sprawców ataku należy pozostawić specjalistom – informatykom. W sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych należy powiadomić Policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.</p>
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	<p>Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców, zaś wobec nich podjąć działania wychowawcze. Jeżeli skutki ataku mają dotkliwy charakter, doprowadziły do zniszczenia mienia lub utraty istotnych danych (np. gromadzonych w e-dzienniku szkoły), należy taki przypadek zgłosić na Policję.</p>
Aktywności wobec świadków	<p>O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte sprawnie działania, tak przywracające działanie aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec dzieci.</p>
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	<p>W przypadku wystąpienia strat materialnych oraz utraty danych (szczególnie danych wrażliwych) należy zgłosić incydent na Policji.</p>
Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi	<p>W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) konieczne jest skorzystanie z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, kontakt z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówienie usługi w wyspecjalizowanej firmie.</p>